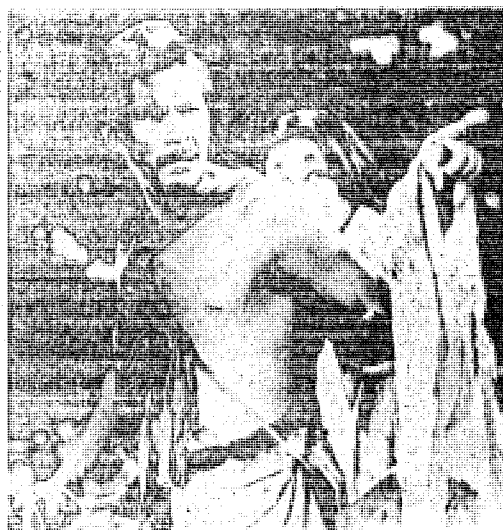

5/2/86α

Ο Τασσώ Μπουφές σε μία σκηνή από την ταινία «Ρασομόν».

Με το «Ρασομόν» του Ο Κουροσάβα γνώρισε το ιαπωνικό σινεμά στον κόσμο το 1950

Από τα χρόνια του πολέμου ξεκίνησε η καριέρα του

Πάνω από σαράντα χρόνια δημιουργικής δουλειάς στον κινηματογράφο έχει συμπληρώσει ο Κουροσάβα, ο μεγάλος σκηνοθέτης του «Τασομόν», των «Επτά αιματωμένων» και τόσων άλλων δραστηριοτήτων, που τώρα μεταφέρει στην οθόνη το δικό του βασιλιά Αϊν, με τον τίτλο «Ράν».

Θα ήταν κοινοτυπία να πει κανείς πως ο Κουροσάβα είναι ένας από τους σημαντικότερους σκηνοθέτες του καιρού μας και αίσουμα ο κορυφαίος σκηνοθέτης της χώρας του. Αν θα ήθελε κανείς να αναφέρει την πρώτη κινηματογραφική δουλειά του σκηνοθέτη αυτού, ο μεγάλος πλάσις στο 1940, όταν δούλεψε σαν βοηθός του Γιαματόμο Καζιρό, στο φιλμ «Τό άλογο». Γιατί ο Κουροσάβα άρχισε τη δημιουργία του σαν σκηνοθέτης σε σεναριοστας (μόνος ή με άλλους) των ταινιών του το 1943, με την ταινία «Θρύλος του ζεύγους». Που ακολουθήθηκε από το φιλμ «Η νύχτα» (1944) και λίγο πριν την κατάρρευση της Ιαπωνίας, το 1945, από την ταινία «Αυτό που πατήσαν την ουρά της τίγρης», που βασίστηκε σε κινηματογραφική διασκευή μιας παράστασης του θεάτρου «Καμπούκι».

Θα μπορούσε επίσης κανείς να δει μια δεύτερη περίοδο στη δουλειά του Κουροσάβα, με ταινίες που κυριάρχησαν μέχρι το 1950 (Αυτό που οικοδομούν το αύριο - Το νιάτο δεν χρειάζεται λύπη - Μία υπέρση Κυρία - Μεθυμμένος άγγελος - Σιωπηλή μοναχία - Αδελφός ακούρα και Σκάνδαλο). Οπως διαπιστώνεται, ο Κουροσάβα γύριζε οίγουρα μία ταινία κάθε χρόνο και καμιά φορά και δύο. Τα φιλμ που αναφέρονταν, δεν έγιναν γνωστά στο εξωτερικό και μέχρι τότε ο Κουροσάβα ήταν άγνωστος στο διεθνές κοινό. Οπότε στα φιλμ αυτά, που τα χαρακτηρίζει το πάθος και το πείσμα των προσώπων, αποτελούν την βάση ή ίσως την προέλευση των δραστηριοτήτων που έδωσε στη συνέχεια ο σκηνοθέτης.

«Ρασομόν» και καλή φήμη

Στα 1950, μαζί με το «Σκάνδαλο», ο Κουροσάβα γύρισε και το

Πρίν 43 χρόνια, στη μαύρη κατοχή Ο θάνατος του Κωστή Παλαμά και το κήρυγμα της λευτεριάς

Όπως τὰ θυμάται ἡ Άννα Σικελιανού

Τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1943, στὰ μαύρα χρόνια τῆς κατοχῆς καὶ τοῦ πολέμου, ἡ Ελλάδα ἔχασε τὸν Κωστή Παλαμά. Πέ- ρασαν ἀπὸ τότε 43 χρό- νια καὶ πρὶν ἀπὸ λίγο ἡ Άννα Σικελιανού, ἡ δεύ- τερη γυναίκα τοῦ ποιητῆ τοῦ «Αἰσχρολογίου», στὸ βιβλίο τῆς «Ἡ ζωὴ μου μὲ τὸν Άγγελο» δίνει μερικὲς θαυμάσιες ἀντι- δες γιὰ τὴ τελευταίη ἡμέ- ρα τοῦ Παλαμά.

Στὴν ἀρχὴ ἀφηγεῖται τὴ γνω- ριμία τους μὲ τὴν οἰκονομία Παλαμά, τὴ συμπάθεια ποὺ εἶχε ὁ Κωστής στὴν Άννα Σικελια- νή. Γράφει ἡ Άννα Σικελιανή: «Ἡ κυρία Παλαμά ἦταν ἕνα κράμα ἀπάλαυτου ζυγισματος καὶ εὐαισθησίας. Δὲν ἔβλεπε συχνά τὸν Κωστή, τὸ πόδι τῆς δὲν τὴν σπκώνανε. Μία μὲρα συρρί- κε ὡς τὴν πόρτα τοῦ γραφείου, τὴν ἐμπόδιζε νὰ μπεῖ μέσα ἕνα σκαλοπατάκι πέντε πόντων, τὸν χαϊρέτησε καὶ τὸν ρώτησε γιὰ τὴν ὑγεία του. Εκείνος ὤγκωσε τὸ χέρι καὶ τῆς ἀπάντησε: «Άνελις!».

Όμως, ἡ γυναίκα τοῦ Πα- λαμά πέθανε πρώτῃ καὶ ἂς ἔμοιαζε πρὸς στέρεα ἀπὸ τὸν ποιητῆ. Ἡ πείνα τὴν εἰχε θε- ραίνει. Στὴ φτωχὴ κηδεὶα τῆς ὁ Τάσος εἶχε περὶ πῶς τὸ πρόσωπό τῆς θυμίζε τὸ πρό- σωπο τοῦ Σολωμοῦ. Μία γυ- ναίκα τοῦ λούσι εἶπε πῶς ἡ νεκρὴ ἦταν πολὺ ὁμοιωμένη αὐτὴ σήμαινε πῶς σὲ λίγο θὰ ἔπαιρνε κάποιοι κοντὰ τῆς. Καὶ δὲν διαφυσήθηκε. Συνε- χίζοντας τὴς ἀναμνήσεις τῆς ἡ Άννα Σικελιανή περιγράφει τὴν τελευταία φορὰ ποὺ εἶδαν τὸν Παλαμά ἐν ζωῇ. Τὸς εἶχε καλέσει ὁ ἴδιος, μὲς τῆς κόρης τῆς, τῆς Νανσυκῆς. Γράφει ἡ Σικελιανή:

«Ἐλῶ μόνον νὰ θυμῶ τὴν τελευταία ματιά τοῦ Ποιητῆ ποῦ, ἐνῶ μὲς κοιτάζε κατόματα, ἀπὸ τὴν μακρὰ ψυχικὴ προετοι- μασία του, μὲς ἐπερνούσε καὶ μὲς ἀφηνεῖ πρὶν καὶ ὅλο προχρ- οῦσε πέρα πρὸς τὴν μορφὴ ποὺ εἶχε φύγει λίγες μέρες πρὶν καὶ πλανιότανε τώρα πάλι του

ἀπὸ τοὺς στίχους τοῦ καὶ ἐμεῖς κλαίγαμε μὲ τὴ θύμησή τῆς καὶ μὲ τὸν ἄδωνα μὲς νὰ φτάσῃ καὶ ἐμεῖς στὸ ἀπείρο τῆς ματιάς του. Γονατίσαμε καὶ τοῦ φιλή- σαμε τὸ χέρι γιὰ τελευταίον χαι- ρετισμὸ, καὶ ὁ Άγγελος τὸν ρώτη- σε ἂν τὸν ἐνοχλοῦσε τὸ φῶς. Εκείνος πήρε τὸ κεφάλι τοῦ Άγγελου στὸ χέρι του, τὸν φί- λησε στὸ μέτωπο καὶ τοῦ εἶπε:

—Ποῖό φῶς, τὸ φῶς εἶσαι Σὺ! «Ἐπειτα ἀπὸ μὴδ ὁδομάδα μᾶς ἤρθε τὸ μήνυμα γιὰ τὸ θάνατό του, καὶ ὁ Άγγελος ἔτρεξε πρῶ- τος καὶ ἔπειτα ἀπὸ λίγη ὥρα καὶ ἐγώ. Μπήκαμε στὸ δωμάτιο καὶ εἶδαμε τὸ νεκρὸ στὸ κρεβάτι τοῦ, ντυμένο μὲ τὸ φρόκο του, τὸ κολλασιστὸ ποικίμοιο, τὸ σκληρὰ παπούτσι του, καὶ ὅλη αὐτὴ ἡ ἐπισημότητα σχημάτιζε ἀπὸ τώρα ἕνα στενόκοπο τόφο ποὺ ἐξαφάνισε τὸν στοχαστὴ ποὺ ἡ ψυχὴ μὲς ἔτρεχε λίγες μέρες πρὶν νὰ προφτάσει τὴ ματιά του».

Ἡ κηδεὶα

Ὁ Σικελιανός ἦταν ἀρ- ρωστος τὴν ἴδια μέρα, μὲ μεγάλη πίεση. Εἶται ἡ γυ- ναίκα του ἐνιωθε ἀλλό- φρονη καὶ παραμένη ἀπὸ τὰ δύο γεγονότα. Όμως περιγράφει ὅτι πῆ- γαν στὸ σπίτι τοῦ νεκροῦ ποιητῆ:

«Τὸ μικρὸ σπιτόκι τῆς οδοῦ Περιάνδρου εἶχε γεμίσει κόσμο σὰ νὰ 'τανε πανηγύρι, μὲ τὸν ἅγιο του, μὲ λουλούδια, στεφά- νια, πολλοὺς ἀνθρώπους, γνω- στοὺς καὶ ἀγνωστούς —ὅλοι θερμὸ καὶ ἐπισημα ἀδερφωμένοι, μὲ πρόσωπο εὐφρόσυνο ἀπὸ τὴν κληρονομία ποὺ τοὺς ὤφ- ηνε ὁ Μεγάλος Νεκρός τὴν ὥρα τῆς συμφοράς τους. Πολλὲς φορὲς ἡ κυρία Παλαμά ποὺ εἶχε ἐμπιστευθεὶ τὸν καμὸ τῆς: «Νὰ βαστάξῃ, Θέ μου, ὁ Κωστής, νὰ μὴν πεθάνῃς τὴς μέρες τῆς κατο- χῆς, μὰ ὅπου ἐλευθερωθῶμε, γιὰ νὰ τιμηθεῖ ὅπως τοῦ πρέ-

πει». Ποῦ νὰ ἦτανε τώρα ἡ κυ- ρία Παλαμά νὰ δει τοῦτο τὸ πανηγύρι στὸ νεκροταφεῖο,

ὅπου ἔβρισκε τόπο νὰ σταθεῖ, ἀνάμεσα στοὺς τάφους ἀκόμη, σὰ νὰ δινανε τὸ παρόν καὶ ἐκείνοι

Ἡ κηδεὶα τοῦ Παλαμά, στὴν ἀρχαία ἐκδομὴ τοῦ Λαϊκοῦ Θεάτρου.

ἐκεῖνο τὸ πρωὶ τῆς γαλάζιας Κυριακῆς! Κόσμος, χιλιάδες κό- σμος, πλήθος ποὺ συνόχθηκε ἀπὸ μόνο του ἀπ' ὅλες τὴς γει- τόνιες, χωρὶς ἐπιτροπὲς καὶ ἄντι- προσωπίδες, καὶ ἔξασπε σὺν φουκακωμένο κύμα καὶ σκόρπισε

ποὺ εἶχαν φύγει πρωτύτερα πε- ριμένοντες αὐτὴ τὴ μέρα τῆς ἀδρας γιὸ νὰ δικαιοδοῦν καὶ αὐτοί! «Ἡ ἐκκλησία κατὰμεση, μὲ τὸ Νεκρὸ καταμεσῆς, ἀλλὰ στὸ θάλλο οἴλου τοῦ κόσμου ὑπῆρ-

Τὰ νέα βιβλία

Χαλὶλ Γκιμπράν: «Ἰησοῦς, ὁ γιὸς τοῦ ἀνθρώπου»

ἔχουν γραφεῖ πολλὰ βιβλία γιὰ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ. Όμως, ὁ Χαλὶλ Γκιμπράν, πᾶνω σὲ γνώριμα μοῖθα καὶ ὀνόματα, δημιουργεῖ μὴ μυθο- λογία γύρω ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ, ποὺ κα- ταφέρει, μὲ παιχτικὸ καὶ φιλοσο- φικὸς τρόπο, νὰ δείξει τὴν ἀπό- τητα τοῦ μεγαλίου του, πέρα ἀπὸ τὴ θρησκεία. Πέρα ἀπὸ τὸν ἱστορικὸ Ἰησοῦ, ποὺ ἡ Ρώμη τὸν ἐπέλεσε σταυρώνοντάς του, χωρὶς νὰ ἔξει οὐσιαστικὰ πόθος εἶναι, πέρα καὶ ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ τῆς χριστιανικῆς θρη- σκείας, τὸν Ἰησοῦ ποὺ γνωρίζει ὁ κόσμος τὸν ὅποιο δημιουργοὺς ὁ Παῦλος, ὁ Γκιμπράν δίνει ἕνα ποιη- τικὸ Ἰησοῦ, μὲσα ἀπὸ τὰ λόγια 77 συγχρόνων του, ἐχθρῶν καὶ φίλων του, Ρωμαίων, Σύρων, Ελλήνων, Εβραίων καὶ Περσῶν, ἱερῶν ἡ γει- τόνων, μαθητῶν ἡ ποιητῶν. Τὸ βι- βλίο αὐτὸ, ποὺ φέρει τὸν ὑπότιτλο «Τὰ λόγια του καὶ οἱ πρόξενες του, ὅπως εἰπώθηκαν καὶ καταγράφηκαν ἀπὸ ἐκείνους ποὺ τὸν γνώρισαν», διαβάζεται μὲ ἐνδιαφέρον καὶ γοη- τεύει, ὅπως ἄλλωστε ὅλα τὰ ἔργα τοῦ Γκιμπράν. ἔχει μεταφραστεῖ ἀπὸ τὸν θάνατο Γκιμπράν. (Ἐκδόσεις Μπουκουμάνη).

Αντιρρ Κουζνέτσεβ: «Ὁ βασιλιάς τῶν δύο Σικελιῶν»

Δὲν εἶναι γνωστὸς ὁ Κουζνέτσεβ στὸ ἑλληνικὸ κοινό, παρόλο ποὺ θεωρεῖται σημαντικὸς συγγραφέας τῆς Πολωνίας. Μὰ καὶ πάλι, θὰ μπορούσε νὰ πει κανεὶς πῶς ἂν ὁ Κουζνέτσεβ δὲν ἔγραφε πολωνικά, ἀλλὰ σὲ μὴ ἑλληνικά, θὰ ἦταν πο- λὺ γνωστός. Τὰ βιβλία του εἶναι ση- μαντικὰ καὶ γοητευτικὰ καὶ ἡ ὁδὸς δὲν βασίζεται στὴν πλοκή τους. Εἶται συμβαίνει καὶ μὲ τὸν «Βασιλῆα τῶν δύο Σικελιῶν», ποὺ μεταφέρει ἡ Ρενέ Ψυρούνη. Ὑπάρχει τὸ θέμα τῆς αἰμομιξίας, καὶ ἂν ὁ Κουζνέτσεβ δὲν ἔγραφε πολωνικά, δένουν τὸ βιβλίο: τὰ ἑνα εἶναι ἡ δολοφονία τοῦ ἀρχιδούκα φερδινάνδου στὸ Σαρόγεβο, ποὺ εἶχε σὺν ἀποτέλεσμα νὰ κηρυχθεῖ ὁ πρῶτος παγκόσμιος πόλεμος, καὶ τὰ ἄλλα ἡ αἰνιγματικὴ δολοφονία μιᾶς τοιγῶ- νας πόρνης, στὸν ἴδιο περίπου χώρο. Ὁ ἀνογνωστὸς ὁ Κουζνέτσεβ νὰ πε- ράσει ἀπὸ χίλιες δύο λεπτομέρειες καὶ μικρὲς σκηνὲς γιὸ νὰ φτάσει στὴν καταλήξη τοῦ βιβλίου. (Ἐκ-δό-σεις «Νεφέλη»).

Θωμά Δριτσίου: «Ποῖα τύχη σὲ περι- μένει σύντροφε»

Μεγαλύτερος ἀπὸ ἑβδομήντο χρόνων, ὁ Δριτσίου ἔχει πρὶν καὶ μὴ πρὶν ἱστορία κομμουνιστικῆς δράσης ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς κατοχῆς, στὸν ἐμφύλιο καὶ κατὶν ὅλες ἀντα- λικὲς χώρες. Στὸ βιβλίο του αὐτὸ δείχνει τὴν ὑπόστασι τοῦ κομμουνισ- τῆ ποὺ προσοβθεῖ νὸ ἔχει δική του γνώμη. Οἱ οκληροὶ διαγωνοὶ ποὺ ἔγιναν μὲσα στὸ ΚΚΕ δὲν μποροῦν νὰ

Εἰὼν νῖνονον συνκεκοιμένους προτάσεις

«Ρασομόν» και πολλή γήμη

Στά 1950, μαζί με τό «Σκάνδαλο», ο Κουρσοάβα γύρισε και τό φιλμ «Ρασομόν», γνωστότερο ως «Η γκέισα κι ο σαμουράι», που βραβεύτηκε στις Κάννες και έγινε άμέσως παγκόσμια έπιτυχία. Στό φιλμ αυτό, που ούσιαστικά άνοιξε τίς πόρτες τίς παγκόσμιας αγοράς στόν ιαπωνικό κινηματογράφο, ο Κουρσοάβα, όπως παλιότερα και άλλοι σκηνοθέτες άλλων χωρών, παίζει έπάνω στό παιχνίδι τίς υποκειμενικές άλήθειες, καθώς τό θαυικό θέμα του φιλμ τό διηγούνται διάφορα πρόσωπα, δίνοντας τό καθένα τή δική του έκδοχή. Διακρίνει κανείς στό φιλμ αυτό μία γεωμετρική δομή στήν εξέλιξη του μύθου, μία γεωμετρία, που θά αναπτύξει περισσότερο ο Κουρσοάβα στό επόμενο φιλμ.

Τό επόμενο έργο του Γιαπωνέζου σκηνοθέτη βασίζεται σ' ένα άριστούργημα τίς ευρωπαϊκής λογοτεχνίας. Είναι «Ο ήλιος» τού Ντοστογιέφσκυ, που θεωρείται σάν ή καλύτερη άπόδοση τίς ιστορίας του πρίγκιπα Μίσκιν και τών άλλων προσώπων τού έργου. Πολλοί απέδωσαν τήν έπιτυχία στό γεγονός ότι υπάρχει μία δντιστοιχία άνάμεσα στό «σμίλμαν» τού Ρώσου μυθιστοριογράφου καί σέ άρισμένα γνωρίσματα τίς Ιαπωνικής κοινωνίας, όπως μία μαζοχιστική έπιμνή.

Ακολούθησαν άριστουργηματικά έργα του Κουρσοάβα σάν τών «Καταδικασμένο» τό 1952 και τούς περιήρησις «Επτά σημαϊρά» τό 1954, που άκολουθήθηκαν τό 1955 από τό φιλμ «Ζώ με τόν φόβο».

Από τόν Σαϊτση στόν Γκόρκυ

Ο Κουρσοάβα στή συνέχεια στρέφεται σέ δύο θεατρικά έργα τίς Ενώρτις. Στά 1957 γυρίζει μία μνημειώδη ταινία, τόν «Θρόνο από αίμα», που βασίζεται στόν «Μάκβεθ» τού Σαϊτση και τόν ίδιο χρόνο άποδίδει κινηματογραφικά τόν «Βυθό» τού Γκόρκυ.

Και στις δύο περιπτώσεις (τό 1957) ο Κουρσοάβα δίνει δύο δικά του έργα. Στόν «Θρόνο από αίμα», γιά παράδειγμα, δέν υπάρχει σχεδόν καμία φράση από τόν Σαϊτση, αλλά ή ιστορία τού Μάκβεθ είναι πιστή. Στά «Βυθό» πάλι, ο σκηνοθέτης δημιουργεί ένα καθαρά γιαπωνέζικο φιλμ. Πνευματικά και αισθηματικά οι δύο αυτές ταινίες είναι άλτλνθα άριστουργήματα καί ή «γεωμετρία» τού Κουρσοάβα φτάνει στό άπαγό τοις.

Ακολούθησε μία μέτρια ταινία, «Τό κρυμένο φρούρι» στό 1958 καί κατόπιν τρείς άκόμει ταινίες (Οι καίτοι κομουνιστικά ήσαν - Γκιμνόν - Σανζούρο), γνωρισμένες άντίστοιχα τό 1960, 1961 καί 1962, που δέν προσάθουν τίποτε στήν όεία του σκηνοθέτη. Όμως τό 1963, μέ τόν «Δολοφόνο τού Τόκιο» ο Κουρσοάβα πετυχαίνει άκόμη έναν άθλο. Ακολουθήσε τό φιλμ «Ο κοκκινισμένος», στό 1965, ένα όπτικό όμορφο έργο καί στό 1972 «Η γειτονιά τών καταφρονεμένων», τό πρώτο έγχρωμο φιλμ τού Κουρσοάβα, όπου διακρίνει κανείς πολλά μπρεχτικά στοιχεία.

Στά 1975 ο Κουρσοάβα δίνει άκόμη μία θαυμάσια ταινία τών «Ουζόλα», σέ συνεργασία μέ τούς Σοβιετικούς. Η ιστορία αυτή του ίθονγενή Ασία, που φαίνεται να είναι έρμητική, αλλά ούσιαστικά μάχεται μαζί με τούς ανθρώπους ένοντιον τών στοιχείων τίς φύσις, έχει καί νοητική, αλλά καί όνόθευτη άνδραμιά. Καί γι' αυτό συγκινεί τό κοινό όλου τού κόσμου.

Η επόμενη ταινία του Κουρσοάβα, στό 1980, ήταν τό «Καγκερούσα ο ίσκιος του πολέμου», που ήταν συμπαραγωγή μέ τούς Αμερικανούς, μία δουλειά, που έπιτεύχθηκε μέ τήν έπιμονή του Κόπολα καί τού Λούκας. Τό φιλμ αυτό θυμίζει πολλά από τό στοιχείο του «Μαϊορίτη Μαρία Πασκά» τού Πιραντέλλο. Αλλάως, Καγκερούσα σημαίνει «σωσίας» καί στό φιλμ τό θαυικό πρόσωπο είναι ένας κλέφτης, που γίνεται μεγάλος φρουδοδότης, γιά να καταλήξει να γίνει τελικά ο «Κανέναν».

Τώρα ο Κουρσοάβα έτοιμάσε (τό 1985), τί νέα του ταινία «Ράν», όπου γι' μία άόκητη φορά έναγαυρίζε στόν Σαϊτση γιά να άποδώσει τόν θαυικό Αλφρ. αλά Ισπανικά. Πρόκειται γιά μία ταινία έξαιρετική, που θά προβληθεί προσεχώς καί στήν Ελλάδα.

Αυτή είναι ή πλούσια σταδιοδρομία του Κουρσοάβα, τού σκηνοθέτη τσών έπιτυχιών καί μόνο ή σμψημωτική που άνέδειξε έναν μεγάλο ήθοιστά, τόν Τσούρο Μιρούνε, που τόν πρωτοπαρουσίασε τό 1948, στόν «Μεθυσμένο άγγελο» καί τόν χρησιμοποίησε σάν πρωταγωνιστή σ' όλες τού τίς ταινίες μέχρι τόν «Κοκκινισμένο» τό 1965, καθίστασαν τον διεθνή βεντέτα.

Τό ξένο ποίημα

Μόρμαν Μάκ Καϊγκ

Εφυγες

Ξαφνικά στόν κόσμο που μου χάρισε δημιούργησες χρόνο. Περιπλανήθηκε από πικρά μονοπάτια του γυρεύοντας αυτόν που έχασα καί με τό φόβο που έχω νά έναγυρίσω.

Ο, μου κλέβεις τήν παρουσία σου καί μοιάζωσες αυτόν έδώ τό ήμιο γιά φίλο, που όλο μου δείχνει κήπους στόν άέρα σάσιους που μου φλαμει γιά ό,τι πιά δέν καταλαβαίνω.

Και τό παιδικά να τραγουδούν δέν έπισην άκόμα πάνω στις μηλιές, μέ όχι γιά μένα.

Ακούω μόνο τό ψυχρά του ρολογιού χτυπήματα που λένε συνεχώς -τό τώρα είναι τώρα- πάντα τό ίδιο ψέμα.

Αν θά μπορούσα να σκόνηνω τό τραγούδι αυτό θάβληκτας τί λεπτή πένα στόν κοίμο του θά άόλαζε καί έπίλα στό κρεβάτι σου καί τί σκληρότητα σου θάκανε έφιαλτική σέ κάθε σου άδεια νύχτα.

(Μετ. Στέφανου Καταμνή)

Εάν γίνουν συγκεκριμένες προτάσεις Οι Ιταλοί θά βοηθήσουν τήν Όπερα Θεσσαλονίκης

Η πολυμερής δραστηριότητα του Ιταλικού Ινστιτούτου

Είναι γνωστή καί καθιερωμένη ή πολιτιστική δραστηριότητα τών ξένων μορφωτικών ιδρυμάτων στήν Ελλάδα καί στή Θεσσαλονίκη ειδικότερα. Τό γαλλικό ινστιτούτο, τό βρετανικό συμβούλιο, τό ινστιτούτο Γκαίτε καί τό Ιταλικό μορφωτικό ινστιτούτο διοργανώνουν έκδηλώσεις σημαντικές.

Τό τρία πρώτα είναι περισσότερο άργανωμένα, έχουν δικές τους ειδικές αίθουσες, γράζουν μηνιαία πρόγραμμα καί παραοιούδουν μουσικούς, ζωγράφους, όμλητες κ.ά., τόσο από τί χώρα τους, όσο καί Ελλάδα. Είναι μία πολύ αξιόλογη προσφορά αυτή στήν πολιτιστική ζωή τίς πόλης, μία προσφορά που συνεχίζεται χρόνια τώρα.

Η Ιταλία έχει βαθιές ρίζες στό μουσικό τομέα, στή μουσική παιδεία καί έχει βοηθήσει πολλούς στήν τελειοποίηση τους καί στήν άναγνώριση τους. Μέσω τού Ιταλικού μορφωτικού ινστιτούτου έχουν βοηθηθεί καί πολλοί Έλληνες. Ειδικότερα στήν πόλη μας, μέ τήν άργάνωση συναυλιών καί σεμιναρίων, καί άκόμη μέ τή μεσολάθηση σέ μουσικούς διαγωνισμούς, διεθνείς, δόθηκαν καί δίδονται πολλές εύκαιρίες σέ καλλιτέχνες γιά επαγγελματική άποκατάσταση. Στή χώρα μας οι εύκαιρίες επαγγελματικής άποσχόλησης τών μουσικών, στό χώρο τίς σοβαρές μουσικής, είναι περιορισμένες.

Ειδικά στή Θεσσαλονίκη, όπου υπάρχει καί μόνο ή σμψημωτική όρχήστρα, τό πράγματα είναι πολύ «στενά» γιά τούς μουσικούς μας, από τήν άποψη τίς επαγγελματικές άποκατάστασης.

Γιά τή συμβολή, σ' αυτόν τόν τομέα, τού Ιταλικού μορφωτικού ινστιτούτου, ο διευθυντής του καί μορφωτικός άκόλουθος κ. Ρενάτο Αίπαρι καί ο υπεύθυνος στό πολιτιστικά κ. Κύριο Κόπολα δίνουν ένδιαφέροντες πληροφορίες.

Πολυμερής βοήθεια

Όπως μάς πληροφόρησαν, τό Ιταλικό ινστιτούτο παίζει, γενικά, μεσολαθητικό ρόλο άναφορικά μέ διαγωνισμούς που άργανώνουν στήν Ιταλία κρατικά καί ή δημόσια φορείς καί είναι διεθνούς έπίπέδου. Μερικοί από τούς διαγωνισμούς έχουν σάν στόχο τήν τελειοποίηση μουσικών μαθημάτων, άλλοι στοχεύουν στόν επαγγελματισμό, ενώ παράλληλα δίδονται έρα-

θεία, γίνεται προβολή τού νικητή, συναυλίες, έγγραφη δίσκων κλπ.

Αλλά ή δραστηριότητα τού Ιταλικού μορφωτικού ινστιτούτου περιλαμβάνει επίσης, τήν άργάνωση συναυλιών μέ μουσικούς από τήν Ιταλία, που περιοδεύουν καί στήν Ελλάδα. Στίς συναυλίες αυτές όλα τά έξοδα έπιδραρούν τό ινστιτούτο, έκτός στήν περίπτωση που κάποιος δέμος παραχωρεί αίθουσα. Άκόμη υπάρχει συνεργασία μέ διάφορα ώδεια, παραχώρηση σίθουσας γιά συναυλίες ή διαγωνισμούς, άργάνωση σεμιναρίων κλπ. Συνεργασία υπάρχει καί μέ ντόπιους νέους μουσικούς, μέ τήν έννοια ότι τό ινστιτούτο παρέχει ένορτα όλα τά μέσα γιά τήν άργάνωση συναυλιών.

Γιά τήν όπερα Θεσσαλονίκης

Είναι γνωστό πόσο προοδευμένη είναι στό χώρο τίς όπερας ή Ιταλία καί πόσο μακριά είναι ή παράδοση τίς στόν τομέα αυτό.

Σέ έρώτηση γιά τήν ίδρυση όπερας στή Θεσσαλονίκη καί τή δυνατότητα συμβολής τού ινστιτούτου στή λειτουργία τίς καί εξέλιξη τίς, ο κ. Αίπαρι άπάντησε ότι τό ινστιτούτο είναι πρόθυμο να βοηθήσει άρκαι να υπάρξει κάποια σχετική πρόταση. Ο ίδιος θέλει τή δυνατότητα παροχής βοήθειας μέ τή μορφή τίς συμπαραγής, ίσως μέ τήν πρόσκληση ενός σκηνοθέτη, γιά παράδειγμα καί τήν όνόληψη τών σχετικών έξόδων.

Ο κ. Αίπαρι διευκρίνισε ότι έπιζητείται από τό ινστιτούτο ή συνεργασία μέ όλους τούς άρμόδιους φορείς γιά τήν πολιτιστική ζωή καί κίνηση τίς πόλης, αλλά καί γιά όντολλαγές μεταξύ τών δύο χωρών, τονίζοντας, ότι υπάρχει άπερίοριστη διάθεση γιά κάτι τέτοιο.

Μιλώντας γενικότερα γιά τή μουσική ζωή τίς πόλης, ο κ. Αίπαρι είπε ότι δέν μπορεί να νιώσει άκόμη πως λειτουργεί τό κοινό τίς Θεσσαλονίκης. Πιστεύει ότι δέν γνωρίζει σπουδαία καί αξιόλογα όνόματα τίς ξένης μουσικής ζωής, μέ άποτέλεσμα πολλές έκδηλώσεις μέ άριστους ξένους μουσικούς νά μόν προσελακύουν τό κοινό που θά έπρεπε. Σάν

παράδειγμα, έφερε τήν περίπτωση τού φλαουτίστα Τζανόνε, που ήλθε στή Θεσσαλονίκη καί έπαιξε, δυστυχώς, μπροστά σέ είκοσι ότομα. Ο κ. Αίπαρι τόνισε ότι τέτοιες περιπτώσεις λειτουργούν άνασταλτικά γιά τήν άργάνωση άλλων μουσικών έκδηλώσεων.

Τά φαινόμενα αυτά, θέβαια, δέν

Σίγουρα προτιμήθηκαν τά μεγάλα όνόματα, ενώ σημαντικό ρόλο παίζει καί ή κατάλληλη προβολή καί διαφήμιση.

Συναυλίες καί σεμινάρια

Όπως καί νά 'ναι, τά ξένα

Τά Μάκη Παπαγιάννη, καί Τά Κόπολα στή Θεσσαλονίκη γιά συναυλίες καί σεμινάρια.

Ισχύει μόνο γιά τούς Ιταλούς καλλιτέχνες, καί δέν ισχύει μόνο γιά τή Θεσσαλονίκη. Ειδικά στό 1985, όπου μέ τούς λογής - λογής άοριστούς υπήρξε μία ύπερπροσφορά καλλιτεχνικών έκδηλώσεων, παροτιρήθηκε καί στήν Αθήνα καί στή Θεσσαλονίκη, νά μόν συγκεντρωθεί τό κοινό σέ έκδηλώσεις που πραγματικά άξίζουν.

μορφωτικά ιδρύματα συνεχίζουν ή δραστηριότητά τους, τό ίδιο πράττει καί τό Ιταλικό μορφωτικό ινστιτούτο.

Στόν τομέα τών συναυλιών άναγέλλονται ένα κοντόεργο μουσικής δωματίου μέ τό Ντούο Πογκανί καί

μία συναυλία τού Ντ' Αγκάστο μέ σπάνια κομμάτια άναγεννησιακής μουσικής μέ φλάουτο. Πρόκειται γιά δύο μουσικές έκδηλώσεις που πραγματικά άξίζουν τόν κόπο να τίς χαρεί κανείς.

Άκόμη τό Νταύα Παγκανί, που είναι καθηγητής τού ώδείου τού Μιλάνου, μέ τή συνεργασία τού μαέστρου Αμπάντο, προτίθεται να κάνει σεμινάριο μουσικής δωματίου γιά πιάνο καί κιθάρα (αυτό θά γίνει γιά πρώτη φορά στήν Ενώρτι) άν ή συμμετοχή νέων από όλη τήν Ελλάδα θά είναι ικανοποιητική καί άν ά δήμος ή άλλοι φορείς, όπως τό ΚΘΒΕ, τό κρατικό ώδείο καί ή Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών προσφέρουν τή βοήθειά τους γιά τήν πραγματοποίηση τού σεμιναρίου που προβλέπεται να άποτελέσει σημαντικό γεγονός γιά τήν πόλη. Τό μαθητήριο τού σεμιναρίου θά διαρκέσουν δύο έβδομάδες, ενώ στήν τρίτη εβδομάδα οι σπουδαστές θά έκτελέσουν μουσικά προγράμματα. Σκοπός τών συναυλιών αυτών, δέν είναι ή γνωριμία τών δημιουργών μέ τό κοινό καί ή παραπέρα προώθησή τους.

Καί διεθνείς διαγωνισμοί

Τό Ιταλικό μορφωτικό ινστιτούτο προτίθεται άκόμη να βοηθήσει στή συμμετοχή νέων μουσικών καί διεθνείς διαγωνισμούς που γίνονται στήν Ιταλία καί που είναι φημισμένοι.

Ενας από αυτούς τούς, διεθνείς διαγωνισμούς γίνεται στή Μαραόλα τίς Σικελίας, άπόρά τό πιάνο, καί προσορίζεται γιά νέους άλλου καί μεγαλύτερους. Ενας έτερος διαγωνισμός, πάλι γιά πιάνο γίνεται στό Μπουλτζάνο.

Πιάνο - τόμ, είναι μία άλλη περίπτωση διαγωνισμού που γίνεται στήν Ελλάδα καί γιά τόν έκδοτικό καί διακογραφικό οίκο Ρικόντι, στή Ρώμη.

Διαγωνισμός γιά πολυφωνία άργανώνεται στό Αρέτσο τίς Τοσκάνης, ενώ στήν Πάρμα γίνεται διαγωνισμός Τοσκανί, ένας γιά διεύθυνση όρχήστρας καί άλλος γιά σύνθεση.

Όλοι αυτοί οι διαγωνισμοί έχουν διεθνές κύρος καί δίνουν μοναδικές εύκαιρίες σέ νέους μουσικούς άφ' ενός να προβληθούν, αλλά άκόμη να κερδίσουν βραβεία, να κάνουν δικούς κλπ. Επομένως, ή συμβολή τού Ιταλικού μορφωτικού ινστιτούτου Θεσσαλονίκης σ' αυτόν τόν τομέα, μπορεί να θεωρηθεί ζωτικής σημασίας γιά τούς καλλιτέχνες που ένδιαφέρονται καί που έχουν, φυσικά, τά άπαιτούμενα προσόντα.

Α.Γ.

γνώση. Οι σκληροί διαγωγοί που έγιναν μέσα στό ΚΚΕ δέν μπορούν να βρουν πειστική έρμηνεία σέ μία έμπροσά τού σταλινικού πνεύματος. Ο δρόμος είναι από τούς κομμουνιστές που βέλησαν να έρευνήσουν αυτό τό φαινόμενο καί περιγράψει περιαστικά πρωταγόνους σκληρότητας, δίνοντας παράλληλα μία σειρά από στοιχεία που μπορούν να θεωρηθούν ιστορικά ντοκουμέντα. (Εκδόσεις «Γλάρος»).

Παύλος Νιρβόνα:

«Έγκλημα στό Ψυχικό»

Μισός αιώνας έχει περάσει από τόν θάνατο τού Νιρβόνα, που ή λογοτεχνική παραγωγή του καύπτει σχεδόν όλα τά είδη τού γραπτού λόγου. Τό μυθιστόρημα «Τό έγκλημα στό Ψυχικό» άποτελεί μία σάτρα τών άστυνονικών μυθιστορημάτων αλλά περισσότερο έίσιενου τού τμήματος τίς άστικής τόξης που άρέσκεται ειδικά στήν κοσμική ζωή. Ο ήρωας τού βιβλίου, είναι ένας άπίθανος χαρακτήρας που μπλέκεται σέ άπίθανες καταστάσεις. Ο Μολοχάνης είναι ένας άνδρας άφελής καί άεργος που μέ κάθε τρόπο επιδιώκει να τραθήσει τήν πρσοχή, άκόμα καί φροντίζοντας να νοηθεί ότι έχει διαπράξει έγκλημα. (Εκδόσεις «Παρατηρητής»).

Γιάννης Γαλανός:

«Τό σέξ στήν Ελλάδα»

Τό βιβλίο αυτό είναι καρπός δουλειάς τριάντα χρόνων, τίς δουλειές ενός ψυχολόγου (μαρξιστή) έρευνητή που μελετά τόν άνθρωπο τίς μεταπολεμικής Ελλάδας, στό χώρο τίς σεξολογίας. Στά βιβλίο τού κ. Γαλανού άναυαλλόται ή έθιση τού σέξ μέσα στή χώρα μας κάτω από ιδιαίτερες συνθήκες: κοινωνικές, ταξικές, πολιτικές, πολιτιστικές κλπ. καθώς καί όλόκληρης τίς ψυχολογικής ατμόσφαιρας (ταμπού, συμπλήγματα, συνήθειες, άναστολές κλπ.). Είναι ένα βιβλίο ζωντανό, τετηνηρωμένο, συγκινησιακό καί χρήσιμο. Χωρίζεται σέ τρία μέρη: στό πρώτο δίνονται «έμπειρίες καί συμπεράσματα τριάντα έτών», στό δεύτερο «διαπιστώσεις - περιγραφές - κριτικές άναλύσεις» καί στό τρίτο «ή θεραπευτική άντιμετώπιση τού σέξ». (Εκδόσεις Μπουκουμιάνη).

Κούο Μό Τζο:

«Τά παιδικά μου χρόνια»

Μιά αλλιώτικη λογοτεχνία. Ο Κούο Μό Τζο πού έζησε καί δημιούργησε στόν αιώνα αυτό καί πού όσπαστηκε τόν μαρξισμό, δίνει τό αυτόβιογραφικό αυτό βιβλίο μέ ύφος ευθύ, άνετο καί άνεπιτήδετο. Ο ίδιος έγραψε (τό 1928): «Τά παιδικά μου χρόνια συνέπεσαν τίς στιγμής καί ή φεουδαρχική κοινωνία άρχισε να μεταμορφώνεται σέ ένα καπιταλιστικό σύστημα. Τώρα που θάόω στό φως τίς ημέρες τά παιδικά μου χρόνια, από τό βάθος έκείνης τίς σκοτεινής σπηλιάς, ο σκοπός μου δέν είναι να άκολουθήσω τό ίχνος τού Αγίου Αυγουστίνου ή τού Ρουσσώ στήν όδό καί έγώ δέν έξρω πιαών «έξολογησών», όπως θέλω να έπιχερίσω, άπως ο Γκαίτε ή ο Τολστόι, να προσδιορίσω τήν είκόνα μέσ μεγαλοφυίας. Θέλω άπλά να περιγράψω ένα δεδομένο άτομο όπως τό δημιούργησε μία δεδομένη κοινωνία. Η άν έβλεπε, να δείξω πως τό περιεμμένο ένας άρισμένο άτομο γράφηκε σέ μία άρισμένη έποχή». Τό βιβλίο έχει μεταφραστεί από τήν Κωνσταντίνη Κισίνη. (Εκδόσεις «Παρατηρητής»).